

Motion till riksdagen

1989/90:Bo24

av Inger Schörling m.fl. (mp)

med anledning av prop. 1988/89:154 om en
ny regional statlig förvaltning

I regeringsförslaget ligger tyngdpunkten fortfarande på en stark statlig reglering på regional nivå både vad gäller sättet att utse landshövdingar och ansvarsfördelningen mellan stat och regionala organ.

Redan år 1862 var det meningen att landstingen skulle utgöra folkviljans manifestation på den regionala nivån och vara det regionala parlamentet. En lång tid har gått sedan dess men regional styrning och insyn saknas fortfarande. I dag är det få som vet hur den regionala beslutsgången egentligen ser ut och vilka beslut som fattas.

Vad beror då detta på? Är de regionala frågorna ointressanta? Eller är det beslutsfattandet som är otydligt och svårbegripligt?

Från demokratisk synpunkt är det befintliga systemet helt otillfredsställande och måste därför revideras från grunden. Landstingens och länsstyrelsernas kompetensområden är otydliga och stelbenta och därmed kreativitetshämmande. Landstingen har trots allt en relativt demokratisk beslutsapparat med bl.a. landstingsval och öppna möten.

Men det som redan på 1800-talet var tänkt att bli "ett regionalt parlament" har i dag mer eller mindre blivit ett sjukvårdsparlament. De andra parlamentariska frågorna har allt mera försvunnit in i den slutna länsstyrelsen. I denna viktiga styrelse hålls oftast de minsta landstingspartierna utanför. Där finns en ordförande som inte är vald utan utsedd på obegränsad tid med en makt över styrelsen som är allt annat än ringa.

I den aktuella propositionen vägrar man ta ett nytt grepp för att vitalisera och demokratisera den regionala förvaltningen. I stället förvärrar man läget ytterligare. Landshövdingens makt förstärks genom att hon/han skall sitta som ordförande i de nu föreslagna nämnderna för miljö, lantbruk, kommunikation, utbildning och fysisk planering och får därmed ännu större inflytande/makt på det regionala arbetet utan att kunna ställas till svars för detta i demokratiska och allmänna val. Samma persons vilja kan sålunda i princip bli allenarådande inom dessa viktiga områden.

Vidare är sättet att utse nämndernas ledamöter ytterligare ett hot mot mångfalden och kvaliteten i det regionala beslutsfattandet. Enligt förslaget skall det vara 10 ledamöter varav 5 utses av regeringen och 5 av landstinget. Risker för att sammansättningen blir 3 s. 1 m och 1 fp gånger 2 är uppenbar – eller är det till och med tanken?

I här krävs nya grepp.

Miljöpartiet de gröna anser i stället att en form av direktvalda regionala parlament skall inrättas, och att dessa parlament övertar nuvarande länstings, länsstyrelser och väsentliga delar av den centrala förvaltningens uppgifter. Förslag om utredning av en sådan reform har tidigare lämnats i motion 1988/89:K229. Förslaget innebär bl.a. att det regionala självstyret avsevärt stärks.

Mot. 1989/90
Bo24

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående yrkar vi

1. att riksdagen avslår proposition 1988/89:154,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att frågan om stärkt regionalt självstyre i form av direktvalda regionala parlament enligt vad som anförts i motionen utreds.

Stockholm den 4 oktober 1989

Inger Schörling (mp)

Hans Leghammar (mp)

Roy Ottosson (mp)

Claes Roxbergh (mp)

Åsa Domeij (mp)